

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 44/12

Λουξεμβούργο, 19 Απριλίου 2012

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-71/11
και C-99/11

Bundesrepublik Deutschland κατά Υ και Ζ

Κατά τον γενικό εισαγγελέα Υ. Βοτ, ενδέχεται να συνιστά «πράξη διώξεως» τυχόν σοβαρή προσβολή της θρησκευτικής ελευθερίας αν ο αιτών άσυλο διατρέχει, λόγω της ασκήσεως της ελευθερίας αυτής ή της μη τηρήσεως των περιορισμών, αντικείμενο των οποίων αποτελεί αυτή στη χώρα καταγωγής του, πραγματικό κίνδυνο να στερηθεί των πλέον βασικών δικαιωμάτων του

Τούτο συμβαίνει οσάκις διατρέχει τον κίνδυνο να θανατωθεί, ή να βασανιστεί, να υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή ποινή ή να περιοριστεί σε κατάσταση δουλείας ή ειλωτείας ή να διωχθεί ή να φυλακιστεί αυθαιρέτως

Με την οδηγία 2004/83/ΕΚ¹ διώκεται η καθιέρωση ελάχιστων κανόνων και κοινών κριτηρίων σε όλα τα κράτη μέλη για την αναγνώριση στους αιτούντες άσυλο του καθεστώτος του πρόσφυγα κατά την έννοια της Συμβάσεως της Γενεύης². Υπό την έννοια αυτή, η αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα προϋποθέτει ότι ο ενδιαφερόμενος υπήκοος της τρίτης χώρας διακατέχεται από *βάσιμο φόβο διώξεως* του στη χώρα καταγωγής του λόγω της φυλής, της θρησκείας, της εθνικότητάς του, των πολιτικών του πεποιθήσεων ή του γεγονότος ότι ανήκει σε ορισμένη κοινωνική ομάδα. Δυνάμει της ανωτέρω οδηγίας, η έννοια της *πράξεως διώξεως* καλύπτει τις πράξεις εκείνες οι οποίες, ως εκ της σοβαρότητάς τους λόγω της φύσεως ή του επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα τους, συνιστούν σοβαρή προσβολή των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου, ειδικότερα των δικαιωμάτων από τα οποία δεν χωρεί παρέκκλιση.

Το Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακό διοικητικό δικαστήριο, Γερμανία) απευθύνθηκε στο Δικαστήριο προκειμένου να προσδιοριστούν οι περιστάσεις υπό τις οποίες τυχόν προσβολή της θρησκευτικής ελευθερίας, και ιδίως του δικαιώματος του ατόμου να βιώνει με παρηρησία και πλήρως την πίστη του, δύνανται να αποτελέσει «πράξη διώξεως» κατά την έννοια της οδηγίας. Η εν λόγω αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως εντάσσεται στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ των γερμανικών αρχών και δύο αιτούντων άσυλο πακιστανικής ιθαγενείας. Οι τελευταίοι είναι ενεργά μέλη της κοινότητας Ahmadīyya, ισλαμικού μεταρρυθμιστικού κινήματος, αμφισβητούμενου από πολλών ετών από τους μουσουλμάνους σουνίτες που αποτελούν την πλειοψηφία στο Πακιστάν, του οποίου οι θρησκευτικές δραστηριότητες περιορίζονται σοβαρά από τον Πακιστανικό Ποινικό Κώδικα. Έτσι, οι ανωτέρω αδυνατούν να πρεσβεύουν δημοσίως την πίστη τους, χωρίς οι πρακτικές αυτές να κινδυνεύουν να κριθούν βλάσφημες, κατηγορία για την οποία, κατά το εν λόγω κώδικα, διατρέχουν τον κίνδυνο να καταδικαστούν σε φυλάκιση ή και να τους επιβληθεί η θανατική ποινή.

Με τις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας Yves Bot υπενθυμίζει ότι ο σκοπός του κοινού ευρωπαϊκού καθεστώτος παροχής ασύλου δεν έγκειται στη χορήγηση διεθνούς προστασίας κάθε φορά που ένα άτομο αδυνατεί να ασκήσει πλήρως και αποτελεσματικώς στη χώρα καταγωγής του όλα τα δικαιώματα τα οποία του αναγνωρίζουν οι Συμβάσεις προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, αλλά στον περιορισμό της αναγνώρισεως του καθεστώτος του

¹ Οδηγία 2004/83/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους και περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ L 304, σ. 12, και – διορθωτικό – ΕΕ 2005, L 204, σ. 24).

² Σύμβαση περί του καθεστώτος των προσφύγων, η οποία υπογράφηκε στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 (τέθηκε σε ισχύ στις 22 Απριλίου 1954) [Recueil des traités des Nations unies, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954)].

πρόσφυγα στα άτομα εκείνα τα οποία διατρέχουν τον κίνδυνο στη χώρα καταγωγής τους να υποστούν δίωξη, ήτοι να υποστούν σοβαρή και μη ανεκτή προσβολή του προσώπου τους, ιδίως δε των δικαιωμάτων τους από τα οποία δεν χωρεί παρέκκλιση, και των οποίων η διαβίωση στην εν λόγω χώρα έχει καταστεί ανυπόφορη.

Κατ' αρχάς, ο Υ. Βοτ υπενθυμίζει τον θεμελιώδη χαρακτήρα της θρησκευτικής ελευθερίας και απορρίπτει την ιδέα ότι μόνον η σοβαρή προσβολή του «σκληρού πυρήνα» της –της ενδόμυχης σφαίρας του ανθρώπου και της κατ' ιδίαν εκδηλώσεως– είναι ικανή να αποτελέσει πράξη διώξεως. Κατά τον γενικό εισαγγελέα, η δίωξη δεν χαρακτηρίζεται από το προσβαλλόμενο στοιχείο της θρησκευτικής ελευθερίας –την ενδόμυχη σφαίρα του ανθρώπου, την κατ' ιδίαν ή δημόσια εκδήλωση, ατομικώς ή συλλογικώς– αλλά από τη φύση της καταστολής που ασκείται επί του ατόμου και από τις συνέπειές της.

Ακολούθως, ο γενικός εισαγγελέας υπενθυμίζει τους περιορισμούς οι οποίοι δύνανται να αποτελέσουν αντικείμενο της θρησκευτικής ελευθερίας εντός ενός κράτους δικαίου, προκειμένου να τηρείται η θρησκευτική πολυφωνία και η ειρηνική συνύπαρξη των διαφόρων θρησκευτικών δογμάτων. Ο στόχος αυτός δικαιολογεί την επιβολή ποινικών κυρώσεων σε περίπτωση μη τηρήσεως ορισμένων απαγορεύσεων, υπό την προϋπόθεση ότι οι προβλεπόμενες κυρώσεις είναι αναλογικές και η απόφαση περί επιβολής τους χωρεί τηρουμένων των ατομικών ελευθεριών.

Κατόπιν αυτού, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι αποκαλυπτικό τυχόν δυσαναλογίας, αντικειμενική ένδειξη της οποίας είναι η δίωξη, ήτοι ενδεχόμενη προσβολή ενός απαράγραπτου δικαιώματος του ατόμου, είναι το επίπεδο των μέτρων και των κυρώσεων εις βάρος του ενδιαφερομένου.

Υπό την έννοια αυτή, κατά τον γενικό εισαγγελέα, ενδέχεται να συνιστά «πράξη διώξεως» τυχόν σοβαρή προσβολή της θρησκευτικής ελευθερίας, κατά την οδηγία, αν ο αιτών άσυλο διατρέχει – λόγω της ασκήσεως της ελευθερίας αυτής ή της μη τηρήσεως των περιορισμών, αντικείμενο των οποίων αποτελεί αυτή στη χώρα καταγωγής του– πραγματικό κίνδυνο να εκτελεστεί ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια, σε απάνθρωπες ή εξευτελιστικές μεταχειρίσεις ή ποινές ή να περιαχθεί σε κατάσταση δουλείας ή ειλωτείας ή να διωχθεί ή να φυλακιστεί αυθαίρετως. Στο πλαίσιο αυτό, απόκειται στις αρμόδιες για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου αρχές να εξετάσουν συγκεκριμένα ποια είναι στη χώρα καταγωγής η προβλεπόμενη διάταξη και η κατασταλτική πρακτική, υπό ευρεία έννοια.

Αναφορικά με την κατάσταση των μελών της κοινότητας Ahmadiyya στο Πακιστάν, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι οι προβλεπόμενες από την πακιστανική νομοθεσία απαγορεύσεις ενδέχεται να συνιστούν σοβαρή προσβολή της θρησκευτικής ελευθερίας, οι δε ποινές που συνοδεύουν την απαγόρευση αυτή δύνανται, εφόσον εφαρμοστούν στην πράξη, να φθάσουν στο επίπεδο διώξεως καθόσον αποσκοπούν στο να στερούν από τα πλέον ουσιώδη δικαιώματά του οποιονδήποτε που επιμένει να εκδηλώνει την πίστη του δημοσίως, απειλώντάς τον με ποινή φυλακίσεως ή θανάτου.

Εξάλλου, ο γενικός εισαγγελέας φρονεί ότι οι αρμόδιες για την εξέταση αιτήσεως ασύλου αρχές δεν δύνανται να αναμένουν ευλόγως από τον αιτούντα ότι θα απέχει από τις θρησκευτικές δραστηριότητές του προκειμένου να αποφύγει δίωξη. Συγκεκριμένα, τούτο θα ισοδυναμούσε με την άρνηση αναγνώρισεως υπέρ αυτού θεμελιώδους δικαιώματος το οποίο του διασφαλίζουν οι Συμβάσεις προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Επιπλέον, τούτο θα υπήρχε κίνδυνος να στερήσει την οδηγία από οποιαδήποτε πρακτική αποτελεσματικότητα εφόσον δεν θα καθιστούσε δυνατή την προστασία των ατόμων τα οποία, επειδή επιλέγουν να ασκούν τα δικαιώματά τους και τις ελευθερίες του στη χώρα καταγωγής τους, εκτίθενται σε πράξη διώξεως. Τέλος, ανεξάρτητα από τις προσπάθειες τις οποίες θα μπορούσε ενδεχομένως να καταβάλει ένα άτομο όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο βιώνει την πίστη του δημοσίως, όλες οι δραστηριότητες, ακόμη και οι πλέον ασήμαντες, θα μπορούσαν σε ορισμένες χώρες να αποτελέσουν πρόφαση για κάθε μορφή κακομεταχείρισεως.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582